

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Accións e Estratexias sobre a Architectura Moderna		Código	630467103
Titulación	Mestrado Universitario en Rehabilitación Architectónica			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	ComposiciónProxectos Architectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Agrasar Quiroga, Fernando		Correo electrónico	fernando.agrasar@udc.es
Profesorado	Agrasar Quiroga, Fernando		Correo electrónico	fernando.agrasar@udc.es
	Paz Agras, Mari Luz			luz.paz.agras@udc.es
Web	www.udc.es/dep/com/			

Descrición xeral	O necesario soporte do proxecto, acto último en que se resolve o quefacer do arquitecto, debe acharse na teoría da arquitectura, de modo que o proxecto, en tanto que actitude propositiva, debe apoiarse para ser válido sobre a base duns principios, duns puntos de partida, que incidan, non só sobre os obxectivos concretos de cada caso, senón tamén na reflexión total sobre a Arquitectura. Quen "fai" Arquitectura está obrigatoriamente suxeito aos parámetros da Historia, mais só pode organizar as súas respostas (proxectos) desde a súa propia memoria autobiográfica, a única que no fondo lle permite interpretar a realidade. Só a través do propio coñecemento, da maduración que no seu interior atinxe o conxunto das experiencias vividas, é posible que o arquitecto atinxa a necesaria capacidade de "expresión". E de aquí xorde unha reflexión inmediata: o recoñecemento de que, aínda que é necesaria unha teoría previa a todo acto de proxecto, non existe unha única teoría da Arquitectura, e que estas, as teorías da Arquitectura, son inevitablemente plurais. Teñen que ver, en primeiro lugar, cos cambios históricos, xa que cada período histórico formulou a súa teoría, concentrada nun modo global de entender a Arquitectura (iso que hoxe recoñecemos como os estilos históricos). Mais tamén e dentro de cada período histórico, moitos arquitectos ou teóricos nalgún momento da arquitectura, sentiron a necesidade de expresar a súa propia visión, en correspondencia coa súa época, aínda que con matices da súa propia voz. Son os: Vitrubio, Alberti, Filarete, Giorgio Martini, Leonardo, Paccioli, Sangallo, Serlio, Cataneo, Vignola, Barbaro, Palladio, Vasari, Scamozzi, Guarini, Delorme, Le Muet, Blondel, Perrault, Laugier, Boullée, Ledoux, Fischer von Erlach, Wimckelmann, Goethe, Vittone, Algarotti, Piranesi, Milizia, Leroy, Sagredo, Alonso Vandelvira, Herrera, Villalpando, Caramuel, Villanueva, Tomás, Moro, I. Jones, F. Bacon, Wren, Vanbrugh, Hawksmoor, Adam, Durand, Rondelet, Quatremere de Quincy, Viollet-Le Duc, Choisy, Guadet, Gilly, Schinkel, Hegel, Von Klenze, Semper, Sitte, Wagner, Pugin, Ruskin, Morris, Scott, Jefferson, Greenough, Emerson, Thoreau, Sullivan, Adler, Root, Wright, Loos, Muthesius, Poelzig, B. Taut, Berlage, Van Doesburg, Haring, Gropius, Meyer, Smihtm, Mies, Tessenow, Tony Garnier, Le Corbusier, Malevich, El Lissitzky, Guinzbourg, Saarinen, Neutra, Kahn, Aalto... Citaremos só os emerxentes, aqueles dos cales a historiografía se ocupou con máis atención, e interrompendo a listaxe.... para non a facer interminable cos nomes dos máis recentes. Certamente referirse a todos eles non tería sentido fóra dun curso especificamente dirixido a unha "Historia das Teorías da Arquitectura". Aquí interésanos outra orientación: aquela especialmente centrada en analizar, como antes se apuntaba, a correspondencia entre a teoría e o proxecto. E para poder facelo, se ben desde un punto de vista teórico calquera elección sería válida, desde razóns de orde práctica deben impoñerse unhas determinadas angulacións que nos permitan acoutar tan vasto panorama, desde logo fose do alcance que un só curso académico posibilita. É, neste sentido, a opción que neste caso se propón, que vén determinada por dúas eleccións previas: a) Contemporaneidade. Xa que parece máis doado dialogar sobre algo que coincide con certo presente, pois os datos "contextuais" son coñecidos ou cando menos familiares. b) Valoración da técnica. Das plurais visións da arquitectura, eliximos aquelas que teñen o seu fundamento último nunha especial atención á incidencia que a técnica ten na significación da arquitectura. Unha breve xustificación diso: calquera interpretación do pasado ten como obxectivo básico resolver problemas do presente, e esa determinada interpretación do pasado ten moito que ver tamén cos "efectos dos coñecementos do pasado que xorden no presente" (A. Shaff).) E se hai algunha dúbida da omnipresencia da técnica no noso mundo actual? Deterse sobre esta cuestión non é, por tanto, só un obxecto de razón teórica senón tamén de razón práctica, por canto o exercicio proxectual inmediato dos estudantes de hoxe, estará inevitablemente marcado por aquela "omnipresencia da técnica" sobre a que é necesario reflexionar co fin de responder coa propia "elección de valores". O anterior implica necesariamente fixar a atención nuns arquitectos e non noutros, deixando claro que iso non supón máis valoración que a utilidade que comporta, en relación a co fin que neste curso se propón.
--------------------------------	--

Competencias do título

Código	Competencias do título
--------	------------------------

A1	Capacidade para a intervención no Patrimonio edificado: aptitude ou capacidade para intervir no patrimonio edificado, en edificios con valor histórico, coordinar estudos históricos sobre eles, elaborar os seus planes directores de conservación e redactar e executar proxectos de restauración e rehabilitación.
A2	Protección do Patrimonio edificado: aptitude ou capacidade para realizar tarefas de catalogación monumental, definir medidas de protección de edificios e conxuntos históricos e redactar planes de delimitación e conservación deles.
A6	Crítica arquitectónica: aptitude ou capacidade para analizar o patrimonio edificado e para explicar os precedentes formais.
B1	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de seren orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partires dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vencelladas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que haberá de ser en grande medida autodirixido ou autónomo
B6	Capacidade de organización e planificación
B8	Capacidade de xestión de información
C2	Traballo en colaboración con responsabilidades compartidas
C5	Visión espacial
C6	Comprensión numérica
C7	Intuición mecánica
C8	Sensibilidade estética
C9	Habilidade manual
C10	Cultura histórica
C11	Capacidade de análise e de síntese
C12	Razoamento crítico

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Desenvolvemento de capacidade de análise das obras de arquitectura e, ó mesmo tempo, de chegar ó convencemento da necesidade de dotar de reflexións anteriores á súa actividade proxectual.	AP1	BP1	CM1
	AP2	BP5	CM4
	AP6	BP8	CM5
			CM6
			CM7
			CM8
			CM9
Capacidade de análise da natureza teórica e técnica da arquitectura moderna. Coñecemento dos criterios de intervención nas pezas patrimoniais modernas.	AP1	BP1	CM1
	AP6	BP2	CM4
		BP3	CM5
		BP6	CM6
			CM7
			CM8

Contidos	
Temas	Subtemas

Tema 1. Restauración, rehabilitación, intervención: as accións transformadoras e de conservación sobre a Arquitectura Moderna.	.
Tema 2. Alois Riegl e o "Culto moderno aos minumentos";.	.
Tema 3. A Tecnoloxía e a linguaxe das vangardas como polos dialécticos da modernidade.	.
Tema 4. AnaloXía e contraste. A natureza das estratexias de intervención na Arquitectura Moderna.	.
Tema 5. A clonación moderna. Os edificios desaparecidos reedificados.	.
Tema 6. Rehabilitacións filolóxicas.	.
Tema 7. Contemporaneidade e Modernidade: conceptos, contidos e significados arquitectónicos.	.
Tema 8. A especificidade da arquitectura industrial na súa recuperación.	.
Tema 9. A rehabilitación dos tecidos urbáns modernos.	.
Tema 10. Conclusións: análise de casos de estudo.	.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Proba obxectiva	A1 A6 B1 B2 B3 C8	9	0	9
Sesión maxistral	A1 A6 B1 B5 C5 C7 C8 C10 C12	30	30	60
Traballos tutelados	A1 A2 A6 B1 B6 B8 C2 C5 C6 C7 C8 C9 C11	1	4	5
Atención personalizada		1	0	1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Proba obxectiva	A Proba obxectiva pode combinar distintos tipos de preguntas: preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación. Tamén se pode construír con un só tipo dalgunha destas preguntas.
Sesión maxistral	A clase maxistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade sóse reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do "cómo facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	O curso complétase cun traballo, que é realizado en parte de modo individual e en parte en grupo, onde se amosa a capacidade para desenvolver un discurso coherente sobre un determinado edificio ou teoría arquitectónica. Este traballo poderá compartirse con outras asignaturas do máster, de acordo coa coordinación dos profesores implicados.
---------------------	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A2 A6 B1 B6 B8 C2 C5 C6 C7 C8 C9 C11	Condición necesaria para o aprobado por curso.	80
Proba obxectiva	A1 A6 B1 B2 B3 C8	Probas realizadas no cuadrimestre	20
Outros			

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica

- VV.AA (1984). Arquitectura, técnica y naturaleza en el ocaso de la. U.I.M.P. Edición Monografías da
- ANTHROPOS (). Tecnología, Ciencia, Naturaleza y Sociedad.
- ARGAN, G. C. (1981). Brunelleschi. Madrid. Editorial Xarait
- BENÉVOLO, L. (1988). Historia de la Arquitectura del Renacimiento.. Barcelona. Gustavo Gili
- GONZALEZ MORENO-NAVARRO, J.L. (1993). El legado oculto de Vitrubio: saber constructivo y teoría de la arquitectura. Madrid. Alianza Forma
- KAUFMANN, E. (1980). Tres arquitectos revolucionarios: Boullée, Ledoux y Lequeu. Barcelona. Gustavo Gili
- KRUF, H. W. (1990). Historia de la teoría de la arquitectura. Madrid. Alianza Foram
- PÉREZ GÓMEZ, A. (1980). La génesis y la superación del funcionalismo en la. Mexico. Editorial Limusa
- von SIMSON, O. (1982). La catedral gótica: los orígenes de la arquitectura gótica. Madrid. Alianza Forma
- TATARKIEWICZ, W. (1987). Historia de la Estética: 1. Estética Antigua. Madrid. Akal Arte e Estética
- VV.AA (). Baudelaire.
- POSENER, J. (1972). La arquitectura y el hierro: Labrouste, Semper, Gurlit, Gropius.
- AYMÓNINO, C. (1972). Orígenes y desarrollo de la ciudad moderna. Barcelona. Gustavo Gili
- DURAND, J.L.N. (1981). Compendio de lecciones de arquitectura. Madrid. Pronaos
- OCAMPO, E. (). Teorías del Arte. Icaria
- SEGRE, R. (1985). Historia de la arquitectura y del urbanismo.. Madrid. Instituto de estudios da administración local
- FRAMPTON, K. (1987). Historia crítica de la arquitectura moderna. Barcelona. Gustavo Gili
- C. MASSU (1982). L'Arquitecture de l'Ecole de Chicago. Paris. Dunod
- ROCHELEAU, P., SPRIGG, J., LARKIN, D. (1994). Shakers built. The form and function of shaker architecture. Thames and Hudson Ltd
- SPRIGG, J. (1986). Shaker Design. NY. Whitney Museum
- SULLIVAN, L. H. (1985). Un sistema de Ornamento Arquitectónico acorde con una. Murcia. Colección de Arquitectura nº17. Colegio Oficial de Aparelladores e Arquitectos Técnicos.
- VV.AA, POSENER, J (). Cuaderno de Notas 4. "La Deutscher Werkbund: 1907-1914"
- VV.AA, BRUCKMANN, P (). Cuaderno de Notas 3. "Deutscher Werkbund"
- VV.AA, GREGOTTI, V. (). Cuaderno de notas. "Peter Behrens: 1868-1940"
- BANHAM, Reyner (1977). Teoría y diseño arquitectónico en la era de la máquina. Buenos Aires. Ediciones Nueva Visión
- BUDDENSIEG, T., ROGGE, H. (1976). Lotus nº 12. Milán
- TAFURI, M. DAL CO, F. (1978). ARQUITECTURA CONTEMPORANEA. Madrid. Alianza Forma
- SENABRE, J. (). Dibujo Técnico. . Edelvives
- FRUFT, Hanno-Walter (1990). Historia de la teoría de la Arquitectura. Madrid. Alianza
- LE CORBUSIER. (1995). Perret. En Auguste Perret (1874-1954).. Francisco Alonso
- PERRET, A. (). Revista Quaderns d'Arquitectura i Urbanisme III.
- TAFURI, M. (1978). Historia de la Arquitectura.. Madrid. Aguilar
- MONTANER, J. M. (). Tony Garnier. la anticipación de la ciudad industrial.
- VIDLER, A. (). "La Acrópolis moderna?"
- VV.AA (1990). Tony Garnier. L'Oeuvre complete. Paris. Centre Georges Pompidou
- ZEVI, B. (1980). Historia de la Arquitectura Moderna. Barcelona. Poseidon
- CONRAD, U. (1973). Programas y manifiestos de la arquitectura del siglo XX. Barcelona. Lumen
- COSTA, X. (1997). Revista Quaderns d'arquitectura i urbanisme n.º 218. Barcelona
- LAMPUGNANI, V. M. (1986). Revista Domus n.º 276. Milán
- ZEVI, B. (). El Movimiento Futurista. Nueva Forma n.º 38
- VV.AA (1973). Comunicación 19. Constructivismo. Madrid
- VV.AA (1991). A&V n.º 29. Monografía de Arquitectura e Vivienda. Madrid
- COOKE, C. (1983). Architectural Design. Russian Avant-Garde. Art and Architecture
- COOKE, C. (1989). Russian Constructivism & Iakov Chernikov. Architectural Design vol 59
- ALEKSANDROV, P.A., KHAN-MAGOMEDOV, S.O. (1978). Ivan Leodinov. Milan. Franco Angeli Editori
- VV.AA (1975). 2C Construcción de la ciudad n.º 22.. Barcelona

- MARTÍ ARIS, C. (1991). Las formas de la residencia en la ciudad moderna. Vivienda y ciudad en la Europa de entreguerras. Barcelona. E.T.S.A.B.Servicio de Publicaciones de la Universidad de Catalunya
 - MEYER, H. (1972). El arquitecto en la lucha de clases y otros escritos. Barcelona. UPC
 - SORIANO, F. (1991). Revista Arquitectura n.º 288. ¿Hannes Meyer 1926-1930?. Madrid. COAM
 - VV.AA (1994). Frank Lloyd Wright Architect 1867-1959. NY. The Museum of Modern Art
 - ROWE, C. (1978). Manierismo y arquitectura moderna y otros ensayos. Barcelona. Gustavo Gili
 - WRIGHT, Frank Lloyd (1978). El futuro de la arquitectura. Barcelona. Poseidón.
 - VV.AA (). Revista A&V Monografías de Arquitectura y Vivienda nº6. Mies van der Rohe. 1886-1986. Madrid. Arquitectura Viva
 - BONTA, J. P. (1975). Anatomía de la interpretación en arquitectura. Mies van der Rohe. Barcelona. Gustavo Gili
 - DAL CO, F. (1987). Mies van der Rohe: su arquitectura y sus discípulos. Madrid. MOPU
 - MIES VAN DER ROHE, (1981). Escritos, diálogos y discursos. Murcia 1981. Consellería de Cultura do Consello Rexional
 - MUÑOZ, M.ª T. (1989). Cerrar el círculo y otros escritos. Madrid. COAM
 - NEUMEYER, F. (1995). Mies van der Rohe. La palabra sin artificio. Reflexiones sobre arquitectura. 1922-1968. Madrid. El Croquis
 - TAFURI, M. (1978). Arquitectura contemporánea. Madrid. Aguilar
 - VV.AA (1987). Le Corbusier. Madrid. Dirección Xeral de Belas Artes e Arquivos. Centro Nacional de Exposicións
 - VV. AA (1987). Le Corbusier une encyclopédie. París. Éditions du Centre George Pompidou
 - VV.AA (). Revista A&V Monografías de Arquitectura y Vivienda I y II. nº 9 y 10. Madrid. Arquitectura Viva
 - CURTIS, William J.R. (1987). Le Corbusier, ideas y formas. Madrid. Hermann Blume
 - LE CORBUSIER (1978). Hacia una arquitectura. Barcelona. Poseidón
 - MONTEYS, X. (1996). La gran máquina. La ciudad en Le Corbusier. Barcelona. Edicións do Serbal
 - VV.AA (1996). Revista ¿Arquitectura viva? N.º 46. Madrid. Arquitectura Viva
 - VV.AA, FRAMPTON, K (1988). Revista Casabella n.º 542/543. "Los tecnócratas de la pax americana. Wachsmann y Fuller". Milan. Electa SpA
 - VV.AA, PÉREZ MARTELL, J.M. (1994). Revista Quaderns n.º 204. ¿Formas límite, formatos limitados?. Barcelona. COAC
 - CURTIS, W. J.R. (1987). La arquitectura moderna desde 1900. Madrid. Blume
 - McHALE, J. (). R. Buckminster Fuller. Mexico-Bos Aires. Herme
 - VV.AA, CERVERA, J. (1996). Revista ¿Arquitectura viva? N.º 46. ¿Técnica de la utopía. Centenario de Richard Buckminster Fuller". Madrid. Arquitectura Viva.
 - VV.AA, PÉREZ MARTELL, J.M. (1994). Revista Quaderns n.º 204. ¿Formas límite, formatos limitados?. Barcelona. COAC
 - DE FUSCO, R. (1992). DE FUSCO, R.. Madrid. Celeste Ediciones
 - VV.AA, PRICE, C. (1983). The Architectural Review 174 "Buckminster Fuller". London.
 - EDMONSON, A. C. (1987). A Fuller explanation. The synergetic geometry of R.Buckminster Fuller. Boston. Birkhauser
 - MONTANER, J.M. (1993). Después del movimiento moderno. Barcelona. Gustavo Gili
 - ARGAN, G. C. (1983). Walter Gropius y la Bauhaus. Barcelona. Gustavo Gili
- Â

Bibliografía complementaria

- ALBERTI, L. B. (1991). De Re Aedificatoria. Madrid. Akal
- CABALLERO ZOREDA, L. (1987). Curso de mecánica y tecnología de los edificios antiguos. Madrid. Servizo Publicacións COAM
- BATTISTI, E. (1999). Filippo Brunelleschi. Milan. Electa
- ECO, U. (1997). Arte y belleza en la estética medieval. Barcelona. Lumen
- FARRINGTON, B. (). Francis Bacon. Filósofo de la Revolución Industrial. Editorial Edymion
- BARTOLI, L. (1977). La rete magica di Filippo Brunelleschi. Firenze. Nardini
- PANOFKY, E. (1979). El significado de las artes visuales. Madrid. Alianza Forma
- BAUDELAIRE, C. (). El salón de 1846. Fernando Torres
- BERMAN, M. (1991). Todo lo sólido se desvanece en el aire. La experiencia. Madrid. Siglo XXI Editores S.A
- DE FUSCO, R. (1976). La idea de Arquitectura. Historia de la crítica desde. Barcelona. Colección Punto y Línea. Gustavo Gili.
- GARCÍA ROIG, J. M. (1991). K.F. Schinkel. ¿Construcción y volúmenes edificatorios en la. Madrid. Departamento de publicacións da E.T.S. de
- MONEO VALLES, J.R., DE SOLA-MORALES, I (1975). Apuntes sobre Pugin, Ruskin y Viollet le Duc. ETSA Barcelona. Curso de Doutoramento
- VV.AA (). Schinkel. Arquitecturas 1781-1841.
- BETTENHAUSEN, P. RIEMANN, G (1989). ¿La personalidad humana y artística de K.F. Schinkel?, ¿Ejemplos de lo nuevo en la obra arquitectónica de. Madrid. Dirección Xeral para a vivenda e a arquitectura
- POGACNIK, M. (1998). CASABELLA 651/652. Milan
- GARCÍA ROIG, J. M. (1991). K.F. Schinkel. Madrid. Departamento de publicacións da E.T.S. de Arquitectura da Universidade Politécnica de Madrid
- POGACNIK, M. (1993). Karl Friedrich Schinkel. Construcción y paisaje. Madrid. Nerea
- SCHINKEL, K. F. (1982). Collected Architectural Designs. London. Academy editions
- MALLGRAVE, H.F. (1996). Gottfried Semper: Architect of the Nineteenth Century. New Haven Yale University Press
- HITCHCOCK, H. R. (1985). Arquitectura de los siglos XIX y XX. Madrid. Editorial Manualres de Arte Cátedra
- DE FUSCO, R. (1994). Historia de la arquitectura contemporánea. Madrid. Celeste Ediciones
- OSUNA REDONDO, R., VALCÁRCEL LABRADOR, M.ª T. (1997). Peter Behrens. Guía de Arquitectura. Madrid. Editorial Nerea
- BILANCIONI, G. (1981). Il primo Behrens, Origini del Moderno. Firenze. Editorial Sansoni
- GÖSSEL, P., LEUTHÄUSER, G. (1991). Arquitectura del s. XX. Köln. Taschen
- MOELLER, G. (1991). Peter Behrens in Düsseldorf.. Weinheim. V.C.T.
- NEUMEYER, F. (1995). Mies van der Rohe. La palabra sin artificio.. Madrid. El Croquis
- OSUNA REDONDO, R., VALCÁRCEL LABRADOR, M.ª T. (). Peter Behrens y la AEG 1907-1914. Editorial Electa Editrice
- WINDSOR, A. (1981). Peter Behrens: architect and designer. Londres. The Architectural Press
- ZEVI, B. (1980). Espacios de la Arquitectura Moderna. Barcelona. Poseidón.
- VV.AA (1986). Revista RASSEGNA. Special issue. Milan.
- CAMEL, L., LONGATTI, A. (1998). Antonio Sant'Elia. The Complete Works. N.Y. Rizzoli International Publications Inc.
- STARR, S. F. (1979). Il Padiglione di Melnikov a Parigi. Roma. Officina Edizioni
- COHEN, J. L. (1991). Revista ¿A+U? N° 253.
- SALVADÓ, T (1994). Constructivismo Ruso. Sobre la arquitectura de las Vanguardias Ruso-Soviéticas hacia 1917. Madrid. Edicións do Serbal
- VV.AA (1982). Architettura nel paese dei Soviet. 1917-1933. Gruppo Editoriale Electra
- COOKE, C. (1995). Russian Avant-Garde. Theories of Art, Architecture. Great Britain. Academy Editions
- COOKE, C., KAZUS, I. (1992). Soviet Architecture Competitions 1920s-1930s. London. Phaidon Press
- DE MAGISTRIS, A., OLMO, C. (1995). Iakov Cernihov. Turín. Edit. Umberto Allemandi & C.
- GORAK, A., PALLASMAA, J. (1996). The Melnikov House Moscow (1927-1929). USA. Academy Editions
- KHAN-MAGOMEDOV, S.O. (1982). Pioneers of Soviet Architecture.. London. Thames & Hudson

- TORELLI LANDINI, E. (1995). Lazar? Markovic Lisickij 1890-1941. Roma. Officina Edizioni
- MEYER, H. (1972). El arquitecto en la lucha de clases y otros escritos. Barcelona. Gustavo Gili
- VV.AA (1989). Hannes Meyer, 1889-1954: Architekt urbanist lehrer. Berlin. Ernst & Sohn cop.
- FLIERL, B., SUTER, U. (1993). Hans Schmidt 1893-1972: architect in Basel, Moskau. Zurich. GTA
- MARBACH, U. (1990). Werkbund siedlung Neubühl in Zürich-Wollisholen. Zurich. GTA Verlag cop.
- SACRISTE, E. (1960). Usonia: aspectos de la obra de Wright. Bos Aires. Editorial Infinito
- VV.AA (1995). Revista AV Monografías n.º 54. Madrid. Arquitectura Viva
- VV.AA (1995). The Architect's Journal vol. 202 n.º 23. London. Emap Business Communications
- VV.AA, PETTENA, G. (1978). Revista Domus n.º 582. ¿Bucky Fuller tres años después?. Milan. Domus
- VV.AA, PETTENA, G. (1978). Revista Domus n.º 582. ¿Bucky Fuller y la prefabricación?. Milan. Domus
- VV.AA, BRANCH, M. A. (1983). Progressive Architecture vol 64. ¿Buckminster Fuller: 1895-1983? Cleveland.
- GRIMALDI, R. (1990). R. Buckminster Fuller 1895-1983. Roma. Officina Edizioni
- MARCHÁN FIZ, S. (1974). La arquitectura del s.XX: textos. Madrid. S. Marchán Fiz D.L.
- PICON, A. (1997). L'art de l'ingénieur, constructeur, entrepreneur, inventeur. París. Centre Georges Pompidou
- PAWLEY, M. (1990). Buckminster Fuller. London. Trefoil Publications
- VV.AA (1981). GA Document n.º 3. Tokio. A.D.A Edita
- WARD, J. (1985). The artefacts of R. Buckminster Fuller. Nova York. Garland Publishing, Inc
- VV.AA (1982). A+U n.º147. ¿Fags shoe-last factory. Alfeld an der Leine 1913?.
- JÜRGEN WINKLER, K. (1991). Rassegna n.º45. ¿Il Neues Bauen a Weimar e l'eredità del Bauhaus?. Rassegna
- NERDINGER, W. (1988). Walter Gropius. Opera completa. Madrid. Electa
- PETEREK, M., UHLIG, G. (1991). Zodiac n.º5. ¿I sessant'anni della Siedlung Dammerstock, cantiere del Movimento moderno?.
- SHARP, D. (1993). Bauhaus, Dessau. Walter Gropius. Colección Architecture in Detail. Londres. Phaidon

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia do Patrimonio Rehabilitado /630467102

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Analise e Teoría da Intervención no Patrimonio/630467101

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías